

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Martini Lvtheri Piae Ac Doctae Operationes In Dvas Psalmorvm Decades

Luther, Martin

Basileae

VD16 L 5540

Qui ingreditur sine macula, & operatur iustitiam, qui loquitur ueritatem in
corde suo.

urn:nbn:de:hbz:466:1-37005

Videmus ergo hic non de quouis quæri, qui in Ecclesia dei sit, cum sine ma-
 te paleæ cum tritico in area, sed de ijs dicitur, qui uere de Ecclesia sunt, qui
 bus ecclesia est tabernaculum belli & mons pacis, qui semper pugnant in ea sen-
 perque triumphant. Audiamus ergo quid ad quæstionem communissimam respo-
 deat, qua omnes quærent, quid sit esse bonum, iustum, sanctum hominem,

Questio com-
 munissima.

Qui ingreditur sine macula, & operatur iustitiam, qui loquitur ue-
 ritatem in corde suo.

Immaculatus
 in uia.

Ex fructibus eorum, scilicet cognoscetis eos, quorum tres hoc uerbo primo iux-
 ta hebraicam distinctionem ponit. Primus est esse immaculatum in uia. Sic et psal-
 cxviii. incipit. Beati immaculati in uia, quod est, ut Iaco. i. dicitur, immaculati
 se custodire ab hoc seculo. Non autem de puritate loquitur carnalis, quæ in uerbi-
 bus, cibis, potibus, membris, aliisque iustitijs carnis, siue in sacerdotio leuitico, si-
 ue in apparatu mundano seruatur. In spiritu enim loquitur de spirituali munda-
 ditia, quæ est duplex. Si quidem Paulus in quinamentum carnis & spiritus di-
 stinguat. Et Tit. i. in quinatas impiorum mentem & conscientiam proficitur,
 quo uitio nihil eis mundum esse proclamat. Hæc impuritas est ipsa impietas, op-
 nio, sensus peruersus de deo, oculus scilicet nequam, qui totum corpus tene-
 brosum facit, etiam speciosissima eorum opera, uerba, consilia, cogitata, tam ef-
 ficax est malum huius immundicie spiritualis. Altera est immundicia carnis,
 libido & uoluptas, quæ & si cor & uoluntatem immundis desiderijs polluit,
 Carnis tamen dicitur, quia de carnis libidine uenit.

Impuritas spi-
 ritus & car-
 nis.

Munditia spi-
 ritus & car-
 nis.

His duplex opponitur munditia, spiritus & carnis. Spiritus est ipsa pietas,
 quam Iob & Baruch sapientiam uocant, Petrus & Paulus fidem. Sic enim Act.
 xv. Petrus dicit. Fide purificans corda eorum. Hæc enim facit, ut sit mens, & con-
 scientia pura, recte de deo sentiens. Vnde in prophetis frequentissima est forni-
 cationis mentio, qua populum Israel pollutum, contaminatum, maculatum, cor-
 ruptum, prostitutum, adulterum arguunt. Rursus uirginem uocant populum
 syncere fidei, ut castitas & maculatio carnis, fere pro figura pietatis & impio-
 tatis habeantur. Sic enim Osee. j. & ij. sumit metaphoram ab uxore & uiro,
 dominus inter se & synagogam.

Castitas ex
 fide est.

Munditia carnis, ipsa castitas est siue pudicitia, quæ satis cantata & nota est,
 & hanc quoque ipsa fides facit, sicut Isaia. v. dicitur. Et erit fides cingulum
 lumborum eius, & fides cinctorium renum eius. Vocatur autem & hæc puri-
 tas carnis, cum intret & maxime sit in spiritu hominis, quod sit in rebus & operibus
 carnis. Sicut illa, puritas spiritus, cum prodeat & maxime in omnia opera sese
 fundat, totam uitam purificans, quod sit de rebus & operibus spiritus. Has duas
 pulchre composuit Paulus. j. Timo. ij. ut quietam & tranquillam uitam aga-
 mus in omni pietate & castitate, Græce εὐσεβείᾳ καὶ σωφροσύνῃ qua deo seruatur,
 & honeste uiuitur.

Vide itaque, fidem tacet, sed fructus eius commendat, cum immaculatus in-
 gredi nemo possit, nisi qui credit, sitque idem, ingredi sine macula, quod uiuere
 in fide, ac sic a primo mandato incipit.

Iustitia dei.

Operatur iustitiam, Hic iustitia absolute dicitur absque pronomine, tuam uel
 meam, quia iustitia dei est (ut satis diximus) qua ex eius gratia, coram ipso
 iusti sumus, de qua hic non loquitur, sed de iustitia qua inter homines uiui-
 mus, nulli nocentes, omnibus sua tribuentes, quo modo & Apostolus,
 Titum. ij.

Tit. ii. Sobrie & iuste & pie uiuamus in hoc seculo. Obserua autem, operator iusticie, non ait, qui loquitur, cogitat, audit iusticiam, quia non auditores, sed factores legis iustificabuntur. Quid autem debemus alijs? Illud quod Christus Math. vi. docet: Quæcūq; uultis ut faciat uobis homines, & uos facite illis, etiam hostibus, scilicet nulli nocere, nulli reddere malum, patētibus iniuriam spectam dicitur, quasi dicat: Non quia sacerdos, non quia religiosus, nō quia succurrere, omnibus benefacere. Magis tamen (ut dixi) hæc in personarum re oras multum, non quia facis miracula, non quia eximie doces, non quia titulo patrum spectabilis es, nullius deniq; operis operator nisi iusticie, habitabis in monte sancto dei, qua si careas, non proderunt etiā omnia alia opera, nec ipse indulgētia, nec ipsa suffragia, nec ipse intercessiōes. Stat sentētia, Ambulator immaculatus & operator iusticie habitabat in tabernaculo domini.

Multi enim sunt, qui tamē interim iusticiam ne cogitant qui, dem, immo hæc ut operentur, iusticiam conculcant, tādē per ipsa, iniusticia sua ueniam sperantes, q̄ plurimis hoc negotio deceptis, sic in extremo die dicitur est, esuriui, sitiui, nudus fui, captiuus fui, infirmus fui, peregrinus fui, Nihil de operibus, quæ hodie tactantur & spectantur. Rursum nihil refert, si laicus, pauper, eger, contemptus & quantumlibet uilis, si operaris iusticiam, saluus eris. Vnicum hoc spectādum spectaculum, operatio iusticie, cæteris frustra iritantibus allicientibusq; specie pietatis.

Qui loquitur ueritatem in corde suo. Pulcher ordo, primo persona grata re, quiritur, per munditiam, deinde opus, per iusticiam, tandem uerbum, per ueritatem: sic respicit deus ad Abel primum, deinde & ad munera eius. Et qui potens est in opere, erit & in sermone. Et lignum quod fructum suū dat in tempore suo, eius folium quoq; nunq; defluet. Ne sint, qui dicunt & non faciunt.

Loqui in corde suo ueritatem, Aug. putat, dictum de eo qui nesciens loquitur ueritatem, cum aliud uoluerit, q̄ significatum sit, ut Caiphas, Ioan. xj. Expedi uobis, ut unus homo moriatur pro populo, hic enī, expedire uoluit, ne periret populus de terra, quanq; hoc sciret non secuturum uel saltem ignoraret. Veritatem ergo in ore dixit, non in corde suo, sed in corde Ioannis, quia hoc quod ille mendaci corde, ueraci ore protulit, hoc Ioānes ueraci corde intellexit. Tales sunt & illi, qui apud Paulum, j. Timot. dicuntur nescire, quid loquantur & de quibus affirmant: frequentissimum scilicet malorum, etiam multis sanctis patribus insidiatum, dum scripturas sanctas ipsam scilicet, ueritatem, aliquando torserunt pro affectibus suis. Et hodie, quis hoc uitio se gloriabitur carere? abundant enim deprauatores uerbi dei supra modum, non q̄ omnes scienter mentiantur, sed quod nō cognoscunt cor suum satis, quod uerbis ore prolati uerissimis, contraria sapit, nec seipsum nec uerba oris sui intelligit. Quod fit, quia loquūt ea, quæ fidei mūditiā & uita iusticiā operante, nō sunt cōsecuti, ideo necesse est, ut diuinent de omnibus, & nihil intelligant.

Idem dicendum de ijs, qui non docent, sed familiariter colloquūt. Rarissimi enim ita loquimur inuicem ut sentimus, timentes offendere, ut nesciam an unum hominem sim excepturus ab hoc peccato, præter solum Christum: sicut nec operatorem iusticie, nec immaculatum ambulatorem esse credam ullum sine uitio, nisi Christum solum, qui solus peccatum non fecit nec inuentus est dolus in ore eius. Si enim omnes ut sentimus inuicē loqueremur, quantis nos operaturi essemus aduersus: quæta micitia hoc gladio ueritatis diui

operator iusticie.

Opa quæ nūc spectantur.

Persona, opus, ueritas.

Loqui in corde suo ueritatem.

Omnes peccatores sumus.

D d derentur,

Humanitas e scausa mendacij. derentur, quæ nunc artissime coniunctæ uidentur. Ita quantum manet in his humanitatis, tantum manet & mendacij & uanitatis. Nemo igitur sine fictione & adulatione, nec sine falsa uerbi dei opinione. Iterum, ut dixi, perfectum respectum hic taxat, quæ plurimos fallit, ne hoc uitio sese laborare deprehendant. Adeo nemo est apertus & simplex fatis, nec tamè curamus, ut hoc malum careamus, sed interim opuscula nostra facimus, quibus cõfidimus, quantum uitio, habitare in monte sancto dei.

Qui non egit dolum in lingua sua, nec fecit proximo suo malum.
Et opprobrium non accepit aduersus proximum suum.

Non est dubium, quin id quod dixit: Ambulator immaculatus, operaria sticia, totam iusticiam significet, quam deinceps suis partibus exequatur, quantum una est, Veritatẽ loqui in corde, nõ adulari, nõ conuicere, nõ indulgere, quo uitio peccamus in amicis & sodalibus. Alia pars est, dolum non agere in lingua, quod hebraice: Qui nõ detraxit seu detulit, dicitur. Hiero. Qui nõ est facilis in lingua: significat autem id uitij, q̃ peccamus in aduersarijs, deferamus ad amicos, quæcunq; ab inimicis eorum audiuerimus, eaq; in peiorem partem interpretamur, quotidieq; exploramus, ut similia deferamus, a q̃ uerbo Ioseph exploratores Aegypti appellauit fratres suos Gen. xliij. Vitium sane late patet & communissimum, simul ad discordias excitandas potentissimum. Deinde quod nonnumq; specie & titulo consilij & monitorij sese pulcherrime uelut Pulcherrima uero larua est, quãdo in angelum lucis sese transferens zelo dei defert, explorat, accusat proximum de hæresi, errore, impia uita. Hic enim premium expectat pro obsequio dei, quod prestitit occidẽdo pios, & damnando pia dogmata. Vult ergo Propheta, ut ea quæ mala sunt proximorum, apud alium proximum taceamus, etiam si sit inimicus & meritis de nobis, nec nisi bona loquamur, & ea tantum quæ ad reparandam, seruãdam & augendam concordiam ualent: Id enim uellemus nobis fieri, quin maxime caueamus, ne cuius uerbum & opus temere iudicemus & damnemus, ne in ueritatem impingamus, pro qua uidemur maxime conari. Sic matrem suam Augustinus fecisse inter mulieres inimicas scipsit Confess. ix. Ideo insignis pars iusticiæ in hoc absoluitur, multa sunt in hoc uitium in scripturis testimonia, quæ omittimus, cum sit uitium per se notissimum hominumq; doctrinis damnatum, uerum nec illo caret ullus hominum in hac uita, tanta est miseria huius uitæ, quia & si sint, qui non exigunt sibi mala nunciari aduersarij, & eius omnia in peius interpretari, tamen si ita nuncientur & interpretentur, non inuiti audiunt dicentib; permittunt nec repellunt nec resistunt dicenti, nec in bonum interpretantur, suspitionib; saltem locum faciunt. Hac uirtute clarus fuisse scribitur Godolias filius Aicham Hiere. xl. qui cum Iohannan Careæ ei nunciaret & uere nunciaret, Ismael Nathanæ ei insidiari ut occideret, noluit audire nec credidit, dicens: Falsum tu loqueris de Ismael. Et hac pia opinione perseverans occisus est, malens periclitari uita, q̃ mala (quæ tamen uera erant) suspicari de proximo suo & credere delatori.

Bona tantum loquamur de proximo.

Aliud commune uitium.

Godolias exemplum.

Tertium generale uitium. Malis mala non faciendâ.

Nec fecit proximo suo malum, id est, damnum uel nocumentum. Quod uirtutum si in latitudinem suam extẽdas, nec ipso carebit penitus ullus hominum, sicut nec præcedente. Nam & si sunt, qui manum non extendunt, tamen Ne meli peripatetica uirtute, malis mala fieri gaudent nec prohibent, quin iusticiam dei